

Япония, дори изъ Китай. Но най-много бѣха французки, английски и белгийски, сѣщо и нѣмски машини. Изъ Русия имаше много малко.

„Цѣлото грамадно здание бѣше препълнено съ машини — най-разнообразни. И всички бѣха пуснати въ работа. Въртѣха се колелата, движеха се каишитѣ и отъ тѣхния трѣсъкъ и шумъ треперѣше въздухътъ.

„Та какви ли машини нѣмаше тамъ! Азъ видѣхъ огромни параходи — тѣ приличаха на желѣзни великани съ широки грѣди. Видѣхъ и най-различни парни машини. И малки и голѣми. Но и малкитѣ, сравнително своята голѣмина, произвеждаха голѣма сила.

„Машинитѣ пѣхтѣха, свирѣха — сѣщо като въ нѣкоя фабрика. Колелата се въртѣха, като блещѣха и шумѣха.

„Ето една машина те очудва съ своята сложна направа. Прилича на сѣщинска грамада отъ лостове, жбчести колелета, винтове и винчета. Лостовѣтѣ се движатъ като желѣзни лапи. Жбчеститѣ колелета работятъ дружно, като се залавятъ едно въ друго. И всѣки винтъ бѣ поставенъ точно на мѣстото си; всѣки бѣ необходимъ и помагаше въ работата на цѣлата машина.

„Твърде забавно е да наблюдава човѣкъ тази дружна работа. Азъ неволно се очудвахъ, какъ и кой е могълъ да измисли и построи всичко това, и всичко да нареди тъй изкусно и тъй на мѣсто . . .

„Много отъ машинитѣ работѣха сами — безъ човѣшко ржководство. И вършеха точно това, което бѣ нужно.

„Азъ видѣхъ машини, които тъкатъ, предатъ, стържатъ, изглаждатъ, пилятъ, рѣжатъ — и не само дърво, но и желѣзо и камъкъ. Видѣхъ машини, които шиятъ дрехи и обуца, плетятъ чорапи, пишатъ, чертаятъ, печататъ, боядисватъ, свѣтятъ, топлятъ, превдигатъ голѣми тежести, возятъ хора съ удивителна бързина и сила — и по водата, и по земята, и по въздуха. Видѣхъ машини, които измѣрватъ пространства и време. Слушахъ машини, които говорятъ, свирятъ. А недалече отъ тѣхъ, други мѣсятъ, пекатъ хлѣбъ, приготвятъ сладкиши, разни ястия и пития. Ето и машина-пробивачъ, съ помощта на която въ безводната пустиня хората добиватъ вода изъ голѣма дълбочина . . . Действително, азъ бѣхъ въ двореца на машинитѣ, въ нѣкакво особено царство, населено само отъ машини . . .“

*

Така разказва тоя пжтешественикъ. Но такива машини има не само на изложбата. Има ги прѣснати и по земята. Има ги у